GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercurea si Duminec'a, Féi'a, candu concedu ajutóriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 8 galbini mon. sunátória.

Anuiu XXXIII.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 13. **Brasiovu 26|14 Februariu** **1870.**

MONARCHI'A AUSTRO-UNGARICA.

Transilvani'a.

APELU

catra

inteligentl'a romana.

Numerulu martiriloru vedemu, cu durere, ca se inmultiesce pe di ce merge. Verosimile inca inainte de ce voru ajunge aceste sire in publicu, unu demnu fiiu alu natiunei romane va fi lipsitu de libertatea sa personala.

Asia credu a fi de lipsa a spune numele junelui nostru martiru, ilu cunóscemu cu totii. Elu e energiculu aparatoriu alu drepturiloru celoru apasati, alu dreptatiei si umanitatiei, apriglu combatatoriu alu crudelitatiei, barbariei si inumanitatiei. E bravulu june Ioane Porutiu, redactoru interimariu alu „Federatiunei“, care sub impresiunea simtieminteloru de durere si nevoindu a-si insielá nici consciinti'a si nici opiniunea publica, a reclamatu pentru nenorocitele victime dela Tofaleu compatimire, dreptate si lege dela Ddieu si omenime, si care s'a condamnatu prin sentinti'a juriloru pentru delictu de presa la inchisóre pe 6 luni, si o amenda 241 fl. 80 cr. v. a.

Candu ar' fi constitutionalismulu, alu carui jugu de feru ne apasa, unu constitutionalismu adeveratu si nu absolutisticu; candu pres'a, care se dice libera, ar' fi asia precum o a calificatu nemuritoriulu Anastasiu Panu; dicu, candu ne ar' fi ertatu a intrá in o espunere motivata a culpei ce i se imputa junelui martiru; ne-ar' fi prea usioru a constatá cu legea in mana: ca nu articlulu incriminatu, ci din contra fapt'a cea infloratória si . . . a baronului Apor contiene invederatele criterii ale unui faptu subversivu. A face acést'a, celu pucinu in impregiurarile de facia, credu, ca nu ar' fi consultu.

Se speramu inse, ca va veni timpulu, si inca nu preste multu — candu fiii natiuniloru neconsiderate si batjocurite se voru intalni cá frati de suferintia pe campulu de lupta legala, si puterea loru va fi mare, ca-ci este puterea popóreloru insetate de dreptate; de acésta putere va trebui se se franga cerbici'a acelor'a, cari orbiti de o fudulia ne mai audita, mai credu inca si adi — spre cea mai mare nenorocire comuna, ca prin insulte si dispretiu, prin violentia si persecutiune, ne voru face a ingenunchiá cá vit'a la junghiare; si ne vomu dá drepturile nóstre eterne, averea si onórea in man'a antagonistiloru; ceea ce romanulu nu va face nici odata.

Amu disu, ca in impregiurarile grave, in cari ne aflamu nu ne e permisu a intrá in o combatere motivata a sentintiei, aduse asupra junelui nostru martiru; — asia dara se facemu celu pucinu aceea, dela ce — fiindu uniti in cugete si in fapte, — nu ne póte impedecá nici o putere pe lume, si ce e datorinti'a sacra a fiacarui romanu adeveratu.

Se apelamu la anim'a Maiestatei Sale Franciscu Iosifu I., si se i spunemu cu deplina incredere: ca numai atuncia va fi imperati'a tare si mare in laintru si in afara, candu cuvintele de auru rostite de pe inaltimea tronului, cu ocasiunea deschiderei senatului imperialu din 1868, voru deveni fapte complinite.

Se apelamu la confratii de suferintia, la tóte natiunile culte si civilisate, la intrég'a Europa, prin lamurirea opiniunei publice; se spunemu Domniloru dela putere, ca politic'a ce urmaresce e daunósa, ca ea ne duce preste scurtu, nu numai Ungari'a si Ardélulu, ci intregu imperiulu, unde se afla adi sangerand'a Polonia, pentru ca nu bunavointi'a puteriloru straine, precum nici tractatele incheiate cu acelea, ci egal'a indreptatire a natiuniloru conlocuitórie suntu garantiele adeverate pentru independinti'a si libertatea patriei comune.

Se le spunemu: ca dóue natiuni libere suntu mai tari in contra inimicului comunu, decatu candu un'a asupresce pe cealalta; — ca spatiulu intre patienti'a si desperatiunea popóreloru apasate s'a scurtatu fórte tare, si ca puterea unui poporu desperatu e mare si infricosiata.

Se le dicemu mai de parte, nici mai multu nici mai pucinu, decatu ce au disu ei in 1861 nemtiloru din Vien'a: „o unitate stórsa prin sila nu face imperati'a mai potenta, consciinti'a lovita a fiacarui poporu si amaratiunea produsa prin sila destépta tendintia de despartire, ba póte chiaru de desfacere, din care causa imperati'a atuncia va fi mai debila, candu va avé mai multa trebuintia de intrég'a sa putere si de tóta insufletirea popóreloru sale.“ — Lovirea in drepturile unei tieri, cá si a unui poporu, totudéun'a este nedrépta si produce simtieminte de durere si nemaltiumire.

In fine credu, ca sacr'a datorintia ne impune la fiacare, cá — spre ajungerea scopuriloru mai susu indigitate si constatarea recunoscientiei ce datorimu junelui martiru Ioane Porutiu si altoru consacrati si cari se voru consacrá pentru natiune, — se ne grabimu cu toti a aduce pe altariulu natiunei tóte putintiósele jertfe banesci.

Premitiendu aceste, -mi iau libertate a indreptá ferbintea rogare catra intrég'a inteligentia romana; cá se binevoiésca a aduná contribuiri de bunavoia pretutindenea, folosinduse mai cu séma de ocasiunile festivitatiloru, — ér' contribuirile ce voru incurge, a le tramite dimpreuna cu consemnatiunea marinimosiloru contribuitori, dlui cons. r. aulicu in pensiune Iacobu Bologa in Sibiiu.

Dumnedieu cu noi, si cu caus'a nóstra cea drépta!

Sibiiu 3 Februariu 1870.

Elia Macelariu m/p.

Brasiovu 25 Februariu. Mercurea trecuta tienú representanti'a comunitatii Brasiovului una siedintia, care tienú pana la 9 óre de nópte. Judele urbanu si districtuale, chiamatu prin una deputatiune, primi juramentulu d. Chr. Stenner, Gregoriu Angelovics si Michael Daniel in limb'a germana, a dd. Ioane G. Ioanu, Nicolae Popu si I. T. Popovitiu in limb'a romana, ér' alui Em. Lakatos in limb'a maghiara.

Dupa acestu actu se scóla d. Nicolae Streiovu advocatu provincialu si propune, cá de óra-ce membrii romani din comunitate facu mai multu decatu una a 5 parte din corpulu representantiei, in puterea § 20 din legea XLIV an. 1868, se se pórte protocolulu si in limb'a romanésca, si sprijini propunerea cu necesitatea cea nevincibila, cá adica si membrii cei ce nu sciu limb'a germana, se precépa bine in limb'a sa cele decise.

D. G. Baritiu desfasiura si mai pe largu acésta necesitate si facú propunerea, cá protocólele se se publice in forma oficiale. Se incinse o desbatere indelungata, pana candu d. Schneider deschise pagin'a legei si cetindu numitulu paragrafu dise, ca afla pretensiunea acésta a romaniloru baseata pe lege, si asia se unira cu totii la recunóscerea acestei pretensiuni; ér' aplicarea unui actuariu pentru ducerea protocolului romanu s'a incredintiatu comisiunei esmise pentru proiectarea ordinei interne. Catu pentru publicarea protocolului si a programului in diurnale a invinsu maioritatea cu opositiunea sa, determinanduse a se impartasí redactiunei spre publicare din siedintia.

Asupra preliminariului pentru spesele iluminarei si ale incalzirei caseloru pretoriale desbaterea inca tienú indelungatu, fiinduca se proiectá in preliminariu sum'a de 300 fl. pentru modificarea incalzirei; 646 fl. pentru iluminarea salei, a archivului si a intrateloru in localitatile pretoriali, 885 fl. pentru mobilisarea amfiteatralica a salei pentru membri si pentru publicu. Se amenà inse decidere, pana candu se va aduce inainte bugetulu proiectatu de comunitatea trecuta, pentru an. 1870, cá se se scia, catu si de unde se se spendese. Totu odata se decise, cá se se faca neamanatu o consemnatiune despre tóta averea si despre intrégа proprietate a cetatii, cá se fia cu totii in cunosciinti'a averiloru comunali. —

Privitoriu la armesarii eraici, aflanduse unu intreprindietoriu pentru tienerea loru fara spesele comunitatii, se esmise una comisiune in persónele dd. C. Dietrich, C. Schnell si Martinu Jakobi, cari se inchia contractu cu intreprindietoriulu proviantarei armesariloru si a fetioriloru dela ei, care se crutia comunitatea de spese. —

In caus'a calei ferate.

In tóta Transilvani'a nici unu orasiu n'a facutu atatea sacrificia, n'a amblatu atatea cali, n'a batutu la atatea usi cu atat'a nedumerire si interesu viu simtitu, n'a alergatu cu atata incordare si nepregetu cá Brasiovulu spre a deschide una cale mai oportuna si mai inlesnitiósa negotiului, prin urmare si venitului statului si prosperarei lui. Si nu fara cuventu, pentruca ori catu se voru sbate celealalte orasie ale Transilvaniei ai disputa primatulu industriei, comerciului si alu comunicatiunei cu Orientulu, Brasiovulu totu remane si va remané emporiulu negotiului austro-ungaru cu Orientulu si, pentrucá spre binele tierei si alu statului se póta purtá rol'a acésta si pe viitoriu, s'a ingrigitu de timpuriu si se incórda si pana astadi a misca tóta pétr'a spre a nu remané departatu de calea ferata care va comunica Austro-Ungari'a cu Romani'a.

D. I. G. Ioanu, fiindu nu demultu in Romani'a in afacerile sale de negotiu, facú totu in siedinti'a de susu, dupa cele precese, unu reportu scurtu despre stadiulu causei cu drumulu de feru in Romani'a, dicundu, ca dupa cum se afla acum acést'a cestiune póte fi pentru Ardélulu fórte daunatiósa, pentruca calea ferata transilvana-orientala vreau maghiarii a o incopcia cu drumulu de feru alu Romaniei in Moldov'a, ceea ce ar' da o lovitura de mórte negotiului nu numai alu Brasiovului, ci alu intregei Transilvanie.

Dupa o lupta de unu patrariu de seculu a succesu Brasiovului a midiulocí, cá se se primésca lini'a calei ferate transilvane pe la Brasiovu-Buzeu

că cea mai favoritória comerciului. Din caus'a acésta dedese si ministrulu imperiulu de fin. Becke, că consulu in Galati, o brosiura dovedindu cu tóta chiaritatea, ca numai acésta linia e in stare a sustiené negotiulu transilvanu cu tóte partile Turciei, dandui o viétia si o estensiune infloritória. Mai multi alti barbati de statu fura convinsi si castigati pentru acésta linia, care singura e in stare a salva negotiulu transilvanu si comerciulu cu sinulu Romaniei Ploiesci, Bucuresci, Giurgiu, Rusciucu si cu Bulgari'a in diosu; inse acum cu propusulu regimului maghiaru de a duce calea ferata prin Secuimea nationale eschisivu la Moldov'a pentru privintie egoistice s'ar ruina totu negotiulu celu latitu cu Romani'a si cu Turci'a. Si altmintrea prin linea Lembergu, Czernovitz, Iasi, Galati negotiulu Transilvaniei e omoritu cu nordulu ostulu, ér' de alta parte linea Orsiov'a, Turnu-Severinu neincungiura si in sudu, secandune isvórele negotiului transilvanu si din acea parte; si noi remanemu că cuculu esploatati de tóte partile si scurtati in comerciulu celu intinsu, care nu lesne se póte repará.

Ne asociamu la parerea acelora, cari mai voru a incercá tóte, tramitiendu de nou barbati esperti si de influintia, cari se midiulocésca acésta linia in unitate si unanimitate acolo, unde influinti'a e mai decidatória, pentruca si cu acésta vomu dovedi, ca voimu numai binele patriei si inflorirea statului, candu voimu a sacrificá tóte pentru a castigá prin midiulóce ertate inflorirea comerciului brasioveanu prin castigarea drumului de feru pela Buzeu. —

Brasiovu 25 Februariu. Astadi se petrecú la cas'a eterna onorabilulu cetatianu si magistru postalu emeritu Franciscu Körner, care dupa o bóla mai indelungata repausá in 22 Febr. in etate de 69 ani, lasandu dupa sine o familia onorifica si multe binefaceri nu numai pentru panperime, ci si pentru scopuri umanitarie. Că unu barbatu fórte intreprindietoriu fú primulu, care incepú comunicatiunea intre Brasiovu si Bucuresci cu transportulu de persóne, precum si in laintrulu tierei. Că pe unu binefacatoriu alu gimnasiului rom. cat. lu au onoratu tinerimea scolastica cu corpulu profesoralu in frunte si o multime de cetatieni de tóta plas'a cu onórea cea mai de pe urma. Meritele lui fura si la astrucare cu dulce aducere aminte pomenite. —

Cine pórta vin'a resboiului civile din Transilvani'a dela 1848 si 1849?

In siedinti'a de luni a dietei ungaresci, 14 Februariu n., la bugetu facunduse vorba de comisariatu dlui conte Péchy in Transilvani'a, luá cuventulu si Berzenczey pentru a'lu combate. Dupa acest'a vorbí

Ioane Horváth, ce invinul pe Berzenczey, ca acest'a, fiindu comisariu in 1848, e caus'a ca nationalitatile au prinsu arma un'a in contra alteia, ca-ci elu le-a provocatu prin portarea lui.

Berzenczey cerú cuventu in caus'a personala, si cu mare focu protestá contra celoru dise de Horváth, stigmatisandule de falsificatiunea istoriei, apoi afirmá, ca tocma Horváth, carele asisderia a fostu comisariu in 1848, e caus'a, ca in Transilvani'a a eruptu resbelulu civile.

Amendoi acestia suntu unguri din Transilvani'a, si amendoi au fostu comisari in anii pomeniti. Nu scrutamu care e de vina. Ni ajunge a sci, ca e unulu dintre densii, prin urmare nu suntu de vina romanii, precum ni imputa reactiunarii si mistificatorii unguresci.

Asia dara, in loculu si la ocasiunea cea mai solena, ungurii recunoscura, cumca cutarele dintre densii este de vina.

Confessio propria, regina probationum! „Alb.“

Dela diet'a Ungariei.

In siedinti'a din 15 Februariu se desbatú asupra proiectului de resolutiune datu mai inainte de Ludwig in caus'a venitelorn intercalare dela episcopiele catolice vacante.

Ludwig nu vré, că min. se se faca ocsecutorulu concordatului in Ungari'a. Venitiurile intercalari totudeun'a, că si in 48, erá administrate de catra erariu, nu numai in Ungari'a, ci in tóta Europ'a, d. e. sub Mathia, Zápolya si Ferdinandu I. s'au intrebuintiatu spre scopuri de aperare. Verboczy spune apriatu, ca regele e urmasiulu séu erede averei prelatiloru séu a capiloru bisericesci la dele averei prelatiloru séu a capiloru bisericesci la dele averei prelatiloru séu a capiloru bisericesci la mórtea loru; numai vr'o 8—10 ani sub Iosifu II. nu se practisá acesta, candu inse veniturile intercalari se intrebuintiá spre scopuri bisericesci.

Br. Eötvös: Veniturile intercalari nu vinu inainte in bugetulu min. de finantia, ci numai la rubric'a finala despre fondulu relegiunei. In totu corpus juris nu se afla o singura lege, care se discorpus juris nu se afla o singura lege, care se discorpus juris nu se afla o singura lege, care se discor

tului popularin din tóta Ungari'a; apoi apostroféza pe ministru, cá se reintre pe calea, pe care strălucea mai inainte cá o stea de prima marime, cá fal'a tierei, se revina ér' campiona alu libertatii generale. La 3 óre se finí siedinti'a. —

— In 21 adunarile lucratoriloru botarira se faca o demonstratiune in massa inaintea dietei pentru arestarea agitatorului de lucratori din partile renane Raspe, inse mesuri aspre si colesale oficiale incungiurara astadata manifestarea. —

AUSTRO-UNGARI'A. Vien'a 19 Februariu. Abia incepù a se desbate in comisiune caus'a polonilor si ministeriulu Giskra-Herbst midiuloci, cá ér' se se amane din caus'a legei electorale directe la senatulu imperialu, pe care o punu de conditiune polonilor, estia inse nu voru se o primésca, pentrucá o tienu de competinti'a dietei. — Acum pentrucá se nu se véda a nu lucra nimicu in caus'a impacarei chiamara pe capeteniele boemilor Dr. Rieger etc., cá se pertracteze cu ei in obiectulu impacarei. Dr. Rieger inse si au tramisu plenipotentu, care se midiulocésca conferirea la unu locu neutru. Nemtii inca pescuescu dupa renegati cu a caroru adiutoriu se póta ilude causei drepte. — Despre c. Beust se scrie, ca ar' fi protestatu in contra sylabului si celoru 21 canóne prin un'a manifestatiune in contra conciliului. Se créda cine vrea.

STATUTELE SOCIETATEI
Romani'a Industriala.

PARTEA I. SECTIUNEA CENTRALE.

Capu I. Titlulu si scopulu.

Art. 1. Societatea pórta numele de „Romani'a industriala.“

Art. 2. Ea are de scopu:

a) A stabili fratia si solidaritate intre muncitorii romani.

b) A staruí pe calile legali si constitutionali cá guvernulu se iè dispositiuni pentru desvoltarea si inflorirea comerciului si industriei romane.

c) a denuncia opiniunei publice prin presa si intruniri orice mesuri vatamatórie economiei nationale si a adresá protestari in acésta privintia la corpurile constituite alu statului.

d) A incuragiá pe comerciantii si industriasii romani prin ajutórie morali si materiali.

e) A midiuloci se se introduca si in industri'a si comerciulu romanu acele imbunatatiri, fara de cari nu e cu putintia lupt'a cu concurinti'a straina.

f) A lucrá pentru infiintiarea fabriceloru in Romani'a, facundu se se ademenésca manufacturari din celelalte state latine, cari se formeze astfeliu unu seminariu alu industriei nationale propriu dise, precum si a se atrage, totu din popóre latine, ómeni technici, cari se ne ajute a esplorá resursele teritoriului nostru si a creá nóue fonduri de avutia.

g) A formá maiestri in diferitele ramuri de industria, tramitiendu cu cheltuiél'a sa, pe catu midiulócele ei va permite, pe cei mai inteligenti dintre producatorii romani cá se se perfectiuneze prin ateliariele straine.

h) A deschide miciloru meseriasi si comercianti creditu eftinu.

i) A cautá se procure muncitoriloru midiulocului de a face se fructifere micele loru economie. Pentru acestu scopu, cea d'antaia grigia a societatii, dupa constituirea ei, va fi de a face se se fondeze o cassa de economia curatu romanésca, pe base solide, cu autorisarea guvernului si cu conditiune, cá o catime din procente se fia versata in cass'a acestei societati, pentru sporirea fondului de creditu popularin.

Capu II. Membrii societatii.

Art. 3. Totu romanulu avendu virst'a legiuita si bucurandusse de tóte drepturile civile si politice póte deveni membru alu societatii.

Strainii suntu admisi numai cá subscriitori, fara nici unu altu dreptu.

Art. 4. Oricine va voi se fia membru n'are decatu se subscria séu, in neputintia de acésta, se céra inscrierea sa in registrulu societatii, platindu inainte cotisatiunea pe siése luni.

Art. 5. Fiacare membru, odata inscrisu, chiaru prin acést'a se obliga cá membru alu societatii pe unu anu.

Art. 6. Unu membru, care n'ar indeplini obligatiunile prevediute prin statute, nici dupa o a trei'a somatiune ce i s'ar face de catra comitetulu dirigentu, nu se va mai privi cá societariu; totusi, inse, prin acést'a nu se voru stinge datoriele sale, pe care societatea a trebuitu se compteze.

In acésta categoria intra si membrulu, care acceptandu o insarcinare din partea comitetului dirigentu, fara motivu bine intemeiatu nu a indeplinit'o.

Art. 7. Celu ce voiesce se demisioneze trebuie se adreseze demisiunea, in scrisu, catra presidinte dela 25 pana la 30 Octobre, platindu-si cotisatiunea pana la finele lui Decembre din acelasi anu, si restulu ce ar' mai fi datorindu dinainte; — altmintrea, demisiunea va fi considerata cá nula si nedata.

Art. 8. Nu se primesce cá cotisatiune mai pucinu de 50 bani pe luna. Cotisatiunea se platesce pe semestru seu pe anu.

Art. 9. Membrii societatii se obliga pe onóre cá, atatu pentru obiectele de consumatiune catu si pentru cele de productiune se dè, totudéun'a, preferintia negotiatoriloru romani, candu acele obiecte se voru gasí la vendiatorii straini cu acelasi pretiu si de aceasi calitate.

Art. 10. Drepturile, de cari se bucura societarii, suntu urmatóriele:

a) Ei suntu alegatori si eligibili pentru consiliulu generale de administratiune alu societatii, de voru indeplini conditiunile cerute pentru aceste sarcini.

b) Ei potu se se adreseze totudéun'a la consiliu, pentru a'lu consultá si a'lu initiá in pasurile loru industriali séu comerciali; si consiliulu e datoriu se desbata asupra oricarei adrese serióse si se voteze resolutiuni in consecintia.

c) Societariulu are dreptulu a se imprumutá cu mica dobanda dela cass'a societatii, numai pentru trebuintie comerciale séu industriale si dandu garantia reale despre solvibilitatea sa.

d) Totu societariulu are drepta se concure pentru premiele propuse de societate, afara inse de membrii consiliului generale de administratie.

e) Unu membru alu societatii dintr'o sectiune, transportandusse pentru afacerile sale comerciali séu industriali intr'o sectiune din alta localitate, dupa simpl'a presentare a cuitantii de plata anuala a cotisatiunei sale póte comptá pe concursulu comitetului de acolo, care e datoriu se i dè tóte informatiunile, de care ar' avé trebuintia si se i procure inlesnirile potintióse pentru seversirea aceloru afaceri.

In casu de cerere de fonduri, se voru avé in vedere midiulócele sectiunei si dispositiunile alineatulu c) din acestu articulu.

f) Societariulu, in fine, mai are si acele drepturi ce decurgu din spiritulu acestoru statute.

Art. 11. Femeile comerciante séu meseriasie, cari voru contribuí la sporirea fondului sociale cu cotisatiunea prevediuta la art. 8, se voru bucurá de avantagiele inscrise la alineatulu b) c) d) si e) din precedentulu articulu.

Capu III. Constituirea societatii.

Art. 12. Societatea se va considerá constituita in Bucuresci, indata ce va numerá 700 membri si atunci, numai, se va procede la alegerea consiliului generale de administratie.

Art. 13. Anulu sociale incepe dela 1-a Ianuariu 1870.

Capu IV. Administratiunea.

Art. 14. Interesele societatii se gerézа de unu „Consiliu Generale“ compusu de:

1 Presiedinte.
2 Vice-presiedinti.
1 Secretariu generale.
1 Secretariu ajutoriu.
28 Consiliari.

Capu V. Alegerile si instalarea de administratie.

Art. 15. Alegerile se facu in toti anii in a dóu'a Duminica a lui Decembre.

Art. 16. Este alegatoriu totu membrulu inscrisu de unu anu pe registrulu societatii.

Art. 17. Se va procede, mai antaiu, la alegerea presiedintelui si vice-presiedintiloru, care voru fi votati pentru unu anu potu fi realesi in aceiasi calitate.

Printr'o a dóu'a votare se voru alege secretariulu generale si secretariulu ajutoriu.

Prin a trei'a votare, in fine, se voru desemná cei 28 consiliari, prin cari se complectéza consiliulu generale de administratiune.

Art. 18. Functiunea presiedintelui, vice-presiedintiloru, secretariloru si celoru 28 consiliari va fi gratuita si obligatoria pentru unu anu de dile.

Art. 19. Persónele, care au primitu odata un'a din aceste functiuni, nu se voru putó lepadá de dens'a, inaintea espirarei terminului pentru care suntu alese, sub podépsa de o amenda de lei noui 140, afara numai de nisce grave intemplari, séu ivinduse impedecari nepreveduite si bine intemeiate.

In acestu din urma casu, presiedintele, ascultandu avisulu consiliului generale, va convocá pana in 49 de dile adunarea generala a asociatiloru cá se procéda la inlocuirea persónei demisionate.

Art. 20. Instalarea consiliului se face in a dóu'a Duminica a lunei lui Ianuariu.

In diu'a instalarei consiliului se imparte in 5 comitete si anume:

1. Comitetulu dirigentu.
2. Comitetulu fondurilloru.
3. Comitetulu meserieloru.
4. Comitetulu agriculturei.
5. Comitetulu comerciului.

Art. 21. Comitetulu dirigentu se compune din presiedinte, vice-presiedinti, secretariulu generalu, secretariulu ajutoriu, si cate unu membru din celelalte comitete, cari voru fi in aceluasi timpu secretari in comitetele loru respective.

Celelalte 4 comitete se compunu fiacare de cate 7 membri desemnati dupa specialitati. Membrii din comitetulu fondurilloru trebuie se aiba o avere mai insemnata cunoscuta.

Capu VI. Atributiuni.

Art. 22. Consiliulu generale representa societatea, elu -si face regulamentulu seu interioru si regulamentulu de aplicare alu acestoru statute, veghiaza si lucréza pentru realisarea scopului societatii.

Desbate si votéza orice mesuri relative la interesele societatii.

Studia din propri'a sa initiativa, séu dupa propuneri venite din afara, cestiunile cele mai insemnate comerciali si industriali si iè resolutiuni in privinti'a loru.

Decide premie pentru diferitele obiecte din diferitele industrii, ce se voru pune la concursu de catra comitetele respective.

Aceste premie trebuie se consiste in instrumente perfectionate; cari se serve concurentului in meseri'a ce ecsercitéza.

Consiliulu e responsabile in faci'a asociatiloru de tóte actele sale.

art. 23. Presiedintele are politi'a siedintieloru. Elu e datoriu se convóce la fiacare 15 dile consiliulu generale si, candu este trebuintia, póte se lu adune si estraordinariu. Candu voturile suntu impartite, glasulu seu e preponderantu. Prin comitetulu dirigentu elu pune in miscare tóte celelalte comitete.

Art. 24. Vice-presiedintii inlocuiescu pe presiedinte prin delegatiune séu in casu de absentia.

Art. 25. Secretariulu generale este insarcinatu cu incheierea proceseloru verbali si cu relatarea cestiuniloru ce suntu la ordinea dilei. Elu ingrigesce de regul'a archivei.

Art. 26. Secretariulu ajutoriu, implinesce datoriele secretariului generale prin delegatiune séu in casu de absentia.

Art. 27. Comitetulu dirigentu, compusu precum se aréta la art. 21, este intermediariulu intre asociati si consiliu. Orice cereri séu informatiuni lui i se adresézа si elu respunde la densele in numele consiliului.

Elu imparte la cele 4 comitete cestiunile speciale, ce suntu chiamate se studieze si asupra carora ele suntu datórie a se pronunciá; supune consiliului tóte aceste studiuri cá se fia ratificate prin unu votu generale.

Essecuta séu face se se essecute voturile si resolutiunile emise de consiliu.

Art. 28. Comitetulu fondurilloru, ingrigesce de incassarea cotisatiuniloru, amendeloru, darurilloru procenteloru dela imprumutari si alte recete; priveghiaza intrebuintiarea baniloru, solvabilitatea celoru ce se imprumuta dela cassa, si candu ecsista vreo reserva elu e datoriu se caute a o face se fructifere.

Nici o plata nu se póte face fara mandatulu seu si nici o cheltuiéla nu se póte otari, inainte de a se fi ascultatu avisulu seu.

Elu e tienutu se presente consiliului la fiacare 15 dile unu tablau detaliatu de situati'a casei.

Unu membru din sinulu seu, alesu pe o septemana cu titlulu de censoru, va revisuí cass'a ori de cate ori va crede de trebuintia. La finele fiacarei dile va controlá situati'a incheiata de casieriu si, o va subinsemná; ér' la din contra, va referá de urgintia comitetului seu. Acelusi membru nu póte functioná mai multe septemani consecutive cá censoru.

Comitetulu fondurilloru are aceasi responsabilitate cá casieriulu.

Art. 29. Comitetulu meserieloru, cercetéza

conditiunile proprie a redică starea meseriasiloru nostri; studia midiulócele, prin cari se potu imbunatatii diferitele specie de meserii, ce aremu si cari din meseriele straine trebuiescu desvoltate si la noi; se pronuntia asupra inventiuneloru nóue si asupra folóseloru ce potu trage diatr'ensele meseriasii romani; isi da totulu seu în privinti'a cestiuniloru ce ii suntu transmise de comitetulu dirigentu, si ecsaminéza obiectele de arta supuse la judecat'a sa.

Art. 30. Comitetulu agriculturei, se ocupa de interesele agricole ale tierei si lucréza la desvoltarea diferiteloru ramuri ale industriei agricole. Imbunatatirea sórtei cultivatoriloru romani va face obiectulu celoru mai vii studii ale sale. Comitetulu agriculturei, pe langa acestea, va cautá se resolve orice cestiuni agricoli supuse cercetarei sale de catra comitetulu dirigentu.

Art. 31. Comitetulu comerciului va luá otariri in cestiunile relative la prosperarea comerciantiloru nostri si la intinderea comerciului romanu; se va pronuntiá asupra intreprinderiloru comerciale supuse la apretiarea sa si va studiá tóte obiectele tramise de comitetulu dirigentu in cercetarea sa.

Art. 32. Fiacare din cele 4 comitete prevediute la articolele 28, 29, 30 si 31 are de presiedinte pe celu mai batrenu dintre membrii din comitetu si celu mai tineru face servitiulu de secretariu.

Secretarii din aceste comitete suntu, in aceluasi timpu, membrii in comitetulu dirigentu astfeliu cum se presenie la art. 21.

Art. 33. Comitetele mentionate in alienatulu antaiu din art. precedentu, precum si comitetulu dirigentu, tienu siedintie odata pe septemana, afara de casurile candu suntu convocate straordinariu.

Ele se voru intielege intre densele asupra óreloru si dileloru de intrunire pentru cá siedintiele se nu coincideze intre ele.

Art. 34. Lucrarile si resolutiunile atatu ale consiliului generale catu si ale comiteteloru trebuie se intrunésca o maioritate absoluta de voturi.

Art. 35. Membrulu, care va lipsi fara motivu, bine intemeiatu, ori dela siedintiele comitetului, din care face parte, ori dela siedintiele consiliului generale, pentru prim'a óra va primí unu avertismentu, pentru a dóu'a óra va fi amendatu cu 7 lei noui, pentru a trei'a óra amend'a se va intrei, si déca si dupa aceste mesure va continuá a se absentá, va fi consideratu cá demisionatu si supusu la penalitatea prescrisa de art. 19.

(Va urmá.)

Cronica esterna.

ROMANI'A. Camer'a lucra acum in sectiuni de urgentia asupra proiectului de lege spre a se chiamá sub arme unu contingentu de 16.000 fetiori, pentru a implini golurile din armata. — Acestu proiectu se crede, cá se va aprobá de catra tóte sectiunile cu urgentia.

„Traianu“ publica apelulu catra inteligenti'a romana din Ardélu, indreptatu de catra d. Elia Macelariu, pe care lu publicamu si noi. „Traianu“ referandu despre apelu, dice asia:

„Asia dara in locu de adiutoriu isolatu pentru unulu séu doi noi propunemu in genere infiintiarea unui fondu pentru martirii romanismului.

„Numai astfeliu ungurii se voru incredintiá, ca fii lui Dragosiu si ai lui Negru Voda suntu decisi a sustiené cu energia atatu pe cale morala, precum si materiala Maramuresiulu si Fagarasiulu si provóca si pe alte diurnale se reproduca apelulu, invitandu la sacrificia „pentru nationalitate, ér' nu pentru ortodocsia“ etc. —

Mai multe diurnale germane vorbindu despre crisea ministeriala din Romani'a dicu, ca ministeriulu de acuma e numai ministeriu de transitiune la unu ministeriu democraticu, fiinduca dorinti'a generala e, cá carm'a tierei se intre in mane liberali si simpaticu nationale, pentruca numai zelulu nationalu impreunatu cu activitatea si destoinici'a póte ferici statulu, pana ce frecarile partiteloru pentru interesu mercenariu omóra si spiritulu de inaintare. Se se aléga barbatii cei mai nationali si mai liberali probati de capacitate de a conduce si renasce statulu si acelora se li se concréda carma, déca vre dinastia fericirea statului, care o va face adorata de tóta natiunea. —

Mai nou. In consiliulu ministeriale tienutu sub presiedinti'a imperatului in 16 s'a pertractatu despre spesele rosbelului cu bochesii, cumca se tiena de bugetulu comunu, pentruca armat'a are a servi nu numai in contra dusmaniloru esterni ci si interni si desdaunarea bochesiloru inca va apasa bugetulu comunu. — „H. Ztg.“ inca publica apelulu catra inteligenti'a romana in Nr. 47. —

Parisu 22 Februariu. In corpulu legislativu Daru a protestatu contra acusatiiloru, ca ministeriulu a provocatu turburarile. Elu a disu, ca Franci'a nu este sub regimulu dictatorialu, dara ca voiesce ordinea unita cu libertatea si cere combaterea ori carui escesu. A aratatu acordulu complectu alu ministeriului cu suveranulu, care este din ce in ce mai decisu a fundá libertatea; a confirmatu apoi acordulu membriloru si alu cabinetului cu camer'a, si a disu: „Voimu pacea in intru si afara, pacea sociala, libertatea adeverata pentru a desarmá opositi'a de ghiarele ei. Nu ecsista nici o divergintia intre ministeriu, amu intratu impreuna, vomu mana impreuna afacerile. Nu se va surpá nici o pétra dela edificiulu din 2 Ian., fara cá elu se nu se derime intregu. Déca camer'a si ministeriulu s'ar separá, vomu cere suveranului cá se se pronuncie libera in preregativ'a sa. Dara eventualitatile unui asemenea desacordu nu para a se adeveri. Acestu ministeriu cere timpulu pentru a lucrá. Popórele libere voiescu se fia consultate, éra nu surprinse.“ (Aplause mai unanime.)

Declarati'a m. lui Daru a produsu mare impresie. In timpulu suspendarei siedintiei, membrii din centrulu stangu si drépt'a s'au decisu a propune ordinea dilei, multiuminduse acum de declarati'a atatu de limpede si leala a ministeriului de a asigurá Franciei ordinea si libertatea.

Jules Favre a felicitatu pe Daru, pentru cuventele dise, adangundu: „Este unu spectaculu nou, a vedé pe unu ministru renunciandu la traditiile trecute.“ „Mon.“

Propuinduse trecerea la ordinea dilei cu incredere s'a admisu prin 236 voturi si 18 contra. — Franci'a cu libertatea a frantu córnele despotiei! — De noi fara noi: a pusu de mamaliga. —

Varietati.

† Gregoriu Kóvári,

canonicu actualu alu besericei gr. cat. romane de Oradea mare, in urmarea unui morbu indelungatu, in 10 a lunei curinte la 9 óre demanéti'a a adormitu in Domnulu in anulu 74 alu viétiei sale. Repausatulu a fostu lungu timpu profesoru si directoru la gimnasiulu de Beiusiu, si cá atare in deplinirea diregatoriei sale a doveditu unu zelu raru si diligintia admirabila, iubirea lui de dreptate, cunoscuta preste totu, incatu in asta privintia erá necoruptibilu. Cá crestinu si cá preotu, in privinti'a virtutiloru si a fapteloru bune, repausatulu formá esceptiune. Elu credea cá patronulu seu St. Gregoriu, ca crestinulu are lipsa mai alesu de trei, precum; a padí credinti'a, a vorbí adeverulu pururia, a fi curatu in trupu si sufletu. Si acestea le-a tienutu cu scumpetate in tóta viéti'a sa. Cu totu dreptulu se potu aplicá densului cuvintele lui Horatiu. . . Cui pudor et justitiae soror incorrupta fides, nudaque veritas quando ullum invenient parem? Meritele repausatului facute in sfer'a literaria, nu au remasu nenumerate, ca-ci in 1850 devení canonicu actualu alu diecesei gr. cat. de Oradea mare, candu fiindu morbosu si frantu de puteri, a dusu o viétia retrasa, deprindienduse mai vertosu cu lucruri curatu spirituali, de unde petrecea dile si nopti intregi in rogatiuni si meditatiuni spirituali. Inse pre langa tóte nu s'a uitatu nici de natiunea sa, ca-ci din salariulu seu canonicescu celu modestu, si circustariloru fórte amesuratu, cu subsiragerea dela sine a potutu aduná o sumulitia de bani; din care inca in viétia a fundatu dóue stipendie, unulu de 180 fl. v. a. pentru unu tenaru din seminariulu romanu domesticu gr. cat. de Oradea mare, si altulu de 60 fl. pentru altu tenaru studiute la gimnasiulu de Beiusiu; éra pentru liturgia a lasatu besericei catedrali de Oradea mare 300 fl. v. a. De cumva fiacarele preutu necasatoritu ar' fi condusu de asia sentiminte religióse si nationali, in timpu scurtu ne-amu aflá cu unu numeru frumosu de fundatiuni, diu cari apoi ar' resultá prosperarea culturei nationali. Fia'i tierin'a usióra, si memori'a binecuventata! „Alb.“

— Insciintiare in privinti'a opului „Poesia si Prosa“. Din caus'a unoru date, cari ni erau necesarie pentru notele adause la disertatiunea despre literatur'a romana, si cari abia acum mi le potui procurá tóte, opulu promisu pe lun'a curinte, va poté aparé numai cu capetulu lui Martisioru, pentru care intardiare, intemplata chiaru in favórea opului, ceru si spera indulginti'a on. publicu prenumerante. Numerulu frumosu alu prenumerantiloru, ce mi-au sositu pana acum, precum si colecturele, cari dupa informatiunile primite, curgu inca in multe parti pintre romani, me indemnara a tiparí opulu in 1500 de ecsemplarie.

Dupace inse la dorinti'a esprimata de mai multe onorabili dd. prenumeranti, m'amu otaritu, a tiparí la capetulu cartii numele ddloru prenumeranti, rogu pre toti aceia, cari dorescu a avé acestu opu, si deosebi pre dd. colectanti, se aiba bunetate a grabi cu tramiterea prenumeratiuniloru, si a me insciintiá celu multu pana in 20 Martisioru, ca list'a, ce voiu dá despre prenumerantii mei, se fia incatu se poté, completa. — Oradea mare 19 Februariu 1870.

Iustinu Popfiu m/p.

Depositoriu principale

de

fabricate de pantofaria, calciaminte si pelerii din laintru si din state straine.

Strat'a vamei, langa scólele catolice.

Ne luamu onóre a ne recomandá onor. publicu depositoriulu nostru bine sortitu si inavutitu de calciaminte de pele, pisla si materii pentru domni, dame, prunci si fetitie, precum si depusulu nostru de pelerii mari si mici in cele mai nóua façone (forme) si cu pretiuri fórte moderate.

Din fabricele cele mai renumite ale Germaniei etc. primite:

Pentru barbati ghete (stifiete) de iuchtu curatu russescu cu talpi de patentu insiurubate, nepatrunse de apa.

Camasia cisme de panura si pisla cu lacu russescu impregiurate, captusite, de pisla cu asemenea talpi duple insiurubate.

Ghete (cipici) de lacu russescu cu talpi duple nepetrunse de apa, façonulu celu mai nou.

Ghete francese de pele de vitielu elastica cu talpi duple, celu mai nou façonu.

Ghete francese camasia cu talpi englesésci si cu capene.

Ghete de lacu de salonu glaçe, chagrin si de pele caprina de celu mai nou façonu.

Pentru dame ghete de pulpa pré fine de glaçe, elastice (polonese), capene de lacu si glaçe si ciucuri, talp'a pe margini (rama).

Ghete fórte fine de catifea, panura elastice, sinorate, capene de lacu, si sandale, captusiala de pisla (Filz) si talpi pe margini.

Ghete chagrin elostice gaitanate cu captusiala de barchetu, talpi patentu siurubate.

Ghete de balu de cele mai fine de atlasu si pele englesa si papuci.

Ghete de baiati chagrin, pele de moda si veluru si brinelu cu talpi patentu siurubate si capene de tinichea patentu.

Acésta munitia metalica patentu la vervulu ghetelor copilaresci servescu cu deosebire spre apararea degeteloru de lovituri si in contra rosurei pelei, intocma inse si pentru decóre.

In marf'a de peleria: pelerii de cele mai fine negre si verdi numite Mazzini si Rinaldini.

Pelerii de cele mai fine englesesci de venatori negre si sure.

Pelerii de cele mai fine velocipede in tóte colorile.

Pelerii spanice merinos in trei colori.

Pelerii de pisla tare, de peruvienu si catifea.

Diverse pelerii de copii ornate si nedecorate, tóte de calitate fórte fina.

Se primescu la subscrisii si acórde séu comande in mare séu in detaiu, precum si reparature, cari se voru efectuí catu se póte de promptu.

La comandele celoru din afara ne rogamu a se dá numerulu lungimei si alu largimei incalciaminteloru. Numeratiunea subscrisiloru in marf'a de incalciaminte o urmatóri'a:

La incalciaminte barbatesci lungimea dela Nr. 36—45 latimea dela 1—4.
Pentru dame „ 34—40 „ „ 1—3.
Pentru copii „ 1—33 „ „ 1—3.

H. Schwarze & I. Sabadeanu.

Redactoru respundietoriu
IACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tiparitulu lui
IOANE GÖTT si fiiu HENRICU.